

CD-ROM a Szent Márton temetőről

Különös kamarakiállítás nyílik a Savaria Múzeum kőtaráiban november 19-én 17 órakor „A Szent Márton temető emlékei” címmel. A festmények, fotók mellett hozzátartozókat kereső arcképek, kovacsoltvas sírkerítésdarabok is láthatók lesznek. A mementókat művészettörténeti keretbe ágyazottan CD-ROM is tározza – helytörténeti kutatáshoz használható dokumentum jelleggel. A CD-ROM Iván Balázs munkája; elkészítéséhez az anyagot Torjay Valter és Bonczó István szolgáltatták.

– Kicsit muszáj-történet ez, mert eredetileg filmet akartunk csinálni a temetőről. Van 12 órnyi felvételünk, amiből 25 pernyi képsort szeretnénk összevágni, de csak 2000-ben lesz meg. A korszerű információhordozó bevetésének ötlete Bonczó Istváné: ennek segítségével már most a kiállítás-megnyitón meg tudjuk mutatni a közönségnek, min is dolgozunk – mondja Torjay Valter, aki a Szent Márton temető ügyét régóta a szívében viseli. Fotózza, festményeket készít róla, források alapján első világháborús és 1848-as strokat keres, rendszeresen kijár értékmérő munkát végezni. Ha fűvesített kegyeleti park lesz a temetőből, ahol halmokat képeznek a régi sírkövekből, hol keressék akkor majd a leszármazottak őseik nyughelyét? A CD-ROM sok információt megőriz a jelenlegi, illetve a közelmúlt állapotáról, lehet, hogy csak ez alapján lesz tanulmányozható később. Torjay Valter megpróbálta a hathatáros temetőt feltérképezni, és az összes jelentős sírműtöket művészettörténeti szempontból elemezni.

Tanulmányának egy része írásos formában is megjelent a Helytörténeti Közleményekben. Saját képei mellett a CD-ROM Andre Smeets fotóiból is közread jó néhányat. A Szent Márton-rajongó belga fotós Brüsszel mellett él, és minden helyet többször végigjár, ahol a szombathelyi születésű francia püspök valaha csak megfordult. Minnegy tizenöt ezer Szent Márton-ábrázolást gyűjtött össze fotóin; ezekből 2000-ben láthatunk egy nagyobb áttekintést a Savaria Múzeumban. Szerepelnek még a CD-ROM-on Szabó Gábor és Bonczó István fotói is.

Bonczó István 1988 és 1999 között készített fotókat a Szent Márton temetőről, s ezzel párhuzamosan írja a – a jövőre végre elkészülő – film zenéjét, mely részben hallható a Hétköznapi csodák című kazettáján. A zeneszerző tervezte a CD-ROM borítóját, amely egy montázs: a Szent Márton temető központi kálváriájának puttói állnak össze a háttérben, kezükben a halál-szimbólumokkal (koponyával és homokórával), a kép

Torjay Valter festőművész és Bonczó István zeneszerző közös munkája egy CD-ROM

közepén pedig egy ablak nyílik, melyen Soós Anna Ibolya okleveles tanítónő néz ki, aki 1937-ben halt meg tébcében, s a Szent Márton temetőben van eltemetve. A korán elhunyt fiatal nő (máskülönben a zeneszerző nagynénje) a kontinuumot képviseli a halál és a halál között, ami Bonczó István szerint egy idős korban meghalt ember lezáró életével nehezebben lenne megmutatható. A borítónak van egy másik változata is, ahol

a tanítónő mellszoborszerű képe látható. A múzeum kőtaráiban pénteken mind a két variációt bemutatják, a közönség választhat az azonos tartalmú, de színvilágában is más-más megjelenésű CD-ROM-okból.

Bonczó István történeti áttekintése mellett (amit B. Dómer Mária és dr. Andro Ferenc írásai alapján készített) Torjay Valter köz- és stílus szerinti művészeti vezetője is így olvasható az információhordozón, hogy köz-

ben a témához megjeleníthető az illusztrációs anyag, a vonatkozó festmények, fotók, grafika – túl sok temetőről nem készíthetett ilyen.

– A CD-ROM azért is kuriózum értékű, mert a Szent Márton temető európai viszonylatban is ősrégi – mondja Torjay Valter –, a Kr. u. I. századtól egészen 1962. december 31-éig működött.